

FÅGELRAPPORT FÖR NORA KOMMUN 2003

År 2003 blev återigen ett rekordår i antalet sedda och hörda fågelarter. Det är främst rastande och sträckande fåglar som gör att listan blev extra lång. För många av Noras häckfågelarter ser det inte så ljus ut. Backsvalan (årets inventeringsart) häckar inte längre i kommunen. Storspov, tofsvipa, ljunpipare och sånglärka minskar i jordbrukslandskapet, liksom många skogsfåglar som tjäder och mindre hackspett.

Det upptäcktes fyra nya arter för Nora kommun. Spetsbergsgås, kornsparv, trastsångare och höksångare. Dessutom noterades ängshök, brun glada och fjällpipare för andra gången någonsin.

Fågelåret

Vintern blev kall, torr och marken var snötäckt. Vattendragen frös till p.g.a. kylan och det låga vattenståndet. Det fanns fortfarande bär och frukt att äta för sidensvansar och trastar. Granen och alen gav rikligt med frön till glädje för mindre korsnäbb och grönsiska. Även gråsiska fanns det gått om vid fågelfröutfodringarna.

Våren: Fortsatt torr. Gnagartillgången var större än på många år. Fler pärlugglor än vanligt hördes. Den 2 maj låg en disig fuktig front över Nora, vilket medförde att många fåglar tvingades ner för att rasta. Arter som mindre sångsvan, spetsbergsgås, skedand, ejder, svärta, sjöorre, storskarv, dvärgbeckasin och lappsparv sågs då. Något senare hittades en kornsparv, flera ortolansparvar samt fjällpipare.

Sommaren: Först ganska kall men i juli kom värmen. Både katt- och hornuggla häckade på många håll. En hökugglehäckning hittades också. Kärrsångare kunde höras sjunga på många platser. Mest uppseendeväckande var kanske en brun glada i Nora och en sjungande trastsångare.

Hösten: Till en början höll värmen i sig, men flera mycket kalla perioder noterades i oktober och november, vilket skrämde bort många fåglar. En höksångare och en mindre flugsnappare fanns i Älvhyttan.

Vintern mot årets slut: Bär och fruktillgången mycket dålig. Få trastar kvar och sidensvansarna försvann innan år 2004.

Artlista efter den nya taxonomin.

Knölsvan (*Cygnus olor*) Arten verkar ha haft en svår vinter. Endast två rapporter om överflygande fåglar. 2 ex flög över Södra Ås den 5/5 (AC) och 2 ex sträckte över Åsbosjön den 26/12 (Peter Bernövall).

Mindre sångsvan (*Cygnus columbianus*) Två adulta fåglar flög över Åsbosjön tillsammans med en vanlig sångsvan den 2/5. (AC)

Sångsvan (*Cygnus cygnus*) Paret som häckade framgångsrikt år 2002 i Nya Viken, häckade även i år. Boet rövades av något rovdjur, så häckningen misslyckades.

Stora flockar: 190 ex sträckte i ca 10 flockar över Ås den 24/11 (Peter Bernövall). Under hösten rastade ca 50 ex i Norasjön (Erik Marcusson m.fl.). En stor flock för att vara mitt i sommaren var de 18 gamla fåglar som rastade i Lillsjön, Vikern den 5/6 (Håkan Carlestam).

Sädgås (*Anser fabalis*) Vår: Sammanlagt 76 sträckande fåglar fördelade på 10 flockar under perioden 16/3-2/5. Höst: En flock med 27 ex. sträckte vid Bergsmanshyttan 28/9 (AC).

Spetsbergsgås (*Anser brachyrhynchus*) **Ny art för Nora kommun.** Fågeln flög tillsammans med tio sädgäss. De tänkte rasta på gårderna i Södra Ås, men gick inte ner utan fortsatte mot NO den 2/5. (AC).

Grågås (*Anser anser*) 2 ex sågs över Södra Ås den 29/3, 2 ex vid Born den 13/4, 1 ex sträckte över Gyttorpsdammen den 15/4. 1 ex rastade i Lillsjön, Vikern den 17/4 (Håkan Carlestam), 2 ex i Södra Ås den 22/4 Höst: 2 ex vid Södra Ås den 22/9, 3 ex vid Bergsmanshyttan den 28/9, 2 ex vid Bergsmanshyttan den 18-19/10 (AC).

Kanadagås (*Branta canadensis*) Stor flock: ca 350 ex rastade vid Bergsmanshyttan den 28/9. Vinter: 1 ex i Bornsälven t.o.m. den 4/12.

Prutgås (*Branta bernicla*) En ensam fågel rastade vid dammen på Nora golfbana, Östra Sund den 18-19/11 (Leif Fernström).

Gravand (*Tadorna tadorna*) En rapport med hela 6 ex i Vikern den 12/4 (Håkan Carlestam).

Bläsand (*Anas penelope*) Vår: 2 par rastade i dammen på Nora golfbana, Östra Sund den 1/5. 8 ex rastade i Åsbosjön den 5/5 Höst: 6 par rastade i Norasjön den 26/9, 1 par rastade i Fåsjön den 27/9, 3 ex i Åsbosjön den 11/10.

Kricka (*Anas crecca*) 2-3 kullar i Gyttorpsdammen.

Stjärtand (*Anas acuta*) Ett fynd med 1 par som rastade i Vikern den 5/5 (Håkan Carlestam).

Skedand (*Anas clypeata*) 1 par sågs vid Södra Husby den 2/5. 13 ex varav 8 hannar och 5 honor rastade i Åsbosjön den 5/5 (AC).

Vigg (*Aythya fuligula*) Vinter: 1 hanne i Norasjön den 5/12 (AC).

Ejder (*Somateria spectabilis*) 1 adult hanne rastade i Vikern den 2/5 (AC).

Sjöorre (*Melanitta nigra*) Många individer sågs rasta i början av mars: hela 79 ex i Norasjön och 53 ex den 2/5 (Roland Thuvander och AC). 10 ex i Norasjön den 4/5 (Bo Hultgren) och 4 ex i Vikern den 5/5 (Håkan Carlestam). Höst: 3 ex vid Älvhyttan den 28/10 (Roland Thuvander).

Svärta (*Melanitta fusca*) 6 ex rastade i Norasjön den 2/5 (Roland Thuvander och AC).

Småskrake (*Mergus serrator*) Inga häckningar rapporterade, men rätt många fåglar har rastat mellan 23/4-början av juni i fyra sjöar Vikern: som mest 3 honor och två hannar den 5/5 (Håkan Carlestam). Åsbosjön: som mest 3 hannar och två honor den 16/5 (AC). Fåsjön: 1 par i juni (Rune Persson). Norasjön: 1 par 2/5-29/5.

Storskrake (*Mergus mergaster*) Som mest 54 ex rastande i Åsbosjön den 6/11 (Leif Fernström). Inga rapporterade häckningar.

Järpe (*Bonasa bonasia*) Påträffad på fem platser i: Älvhyttan, Fingerbodaskogen, Hammarby, Hultamosse, Ekebergstorp (Jonas Kling m.fl.).

Tjäder (*Tetrao urogallus*) En kull med 5 ungar påträffad nära Snöbergshultmossen den 12/6. (AC) Tjädern fortsätter att minska kraftigt i södra och mellersta Sverige.

Rapphöna (*Perdix perdix*) Den snabbt minskande kullen i Järnboås fanns kvar med 5 ex. den 1/1. Sågs sedan fram till 10/1 med 2 ex. Troligen var de lätta byten för rävar, katter och/eller rovfåglar. (Kjell Store m.fl.)

Vaktel (*Coturnix coturnix*) 1 ex. spelade vid Karlso den 18-19/6 (Grzegorz Mikusinski).

Fasan (*Phasianus colchicus*) Påträffad i Älvhyttan Enebergsäng, Pershyttan, Hammarby, Åkerby och Järnboås med något eller några ex.

Smålom (*Gavia stellata*) Under sommaren flög vuxna fåglar med fisk mot Övre Dammsjön över Klacka-Lerberg (Berit Lönnström) och 1-2 ex flög över Gyttoorp mot SO under sommaren. (Hans Ljungkvist).

Storlom (*Gavia arctica*) En lyckad häckning är rapporterad. Bälgsjön. Paret fick ut en flygg unge. (Max Ahlstedt). I Älvlången misslyckades häckningarna p.g.a. högt vattenstånd (Astrid Andersen).
Ett något sen observation: 1 adult i vinterdräkt i Åsbosjön den 18/10 (Lisbeth Uhr).

Skäggdopping (*Podiceps cristatus*) . Arten tycks ha minskat något p.g.a. den kalla vintern. Häckning med okänt antal i Norasjön. (Stig Kurkkio).
Decemberfynd. 7 ex kvar i Norasjön åtminstone fram till 5/12 (Erik Marcusson m.fl.).

Svarthakedopping (*Podiceps auritus*) En fågel rastade i Gyttoorpsdammen den 30 april (Sanna Rauseus m.fl.) Arten ses sällan i kommunen.

Storskarv (*Phalacrocorax carbo*) 7 fynd fördelade på 1 flygande över Fibbetorp i slutet av april (Roland Thuvander), 1 sträckande över Södra Ås den 2/5, 1 ex. rastade på Södra Ryssholmen, Norasjön den 7/5 , 5 ex sträckte över Södra Ås den 14/5, 1ex sågs flyga över Gyttoorpstallet den 1/8, 1 ex rastade på en sten i Lillsjön, Vikern den 21/9 samt 1 ex i och flygande vid Norasjön den 15/8 respektive 16/8 (AC).
Från år 2002: 60 ex sträckte mot SV över södra Vikern i juli (Hans Ljungkvist).

Gråhäger (*Ardea cinerea*) Ungar tiggde med sina kraxläten vid sundet mellan Alntorp och Alntorpsö den 27/6 (AC).

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*) 1 subadult sågs vid Karlsro den 16/3 (Grzegorz Mikusinski).

Bivråk (*Pernis apivorus*) Sammanlagt rapporterades 29 rapporter om 36 fåglar. Några kan vara dubbelräknade. Fåglar som kan tänkas häcka har hållit till vid Vikers kyrka, Söder om Gyttoorp, Alntorpsö, Born, och Karlsro (Grzegorz Mikusinski, Hans Ljungkvist m.fl.).

Brun glada (*Milvus migrans*) 1 ex sågs flygande över Nora den 22/7. Kjell Sundkvist och Lennart Eriksson artbestämde och rapporterade fågeln oberoende av varandra). Detta är det andra fyndet i kommunen.

Brun kärrhök (*Circus aeruginosus*) Inga misstänkta häckningsförsök. 8 observationer av ensamma fåglar: 1 hona den 8 och 15/5 i Södra Ås och en 2K hane den 29/5 samt en gammal hane den 18/5 (Peter Bernövall m.fl.) 1 gammal hane vid Lillsjön, Gyttorp (Hans Ljungkvist) 1 hona vid Gyttorpsdammen den 27/5, 1 ung rastade vid Lillsjön, Vikern den 7/7 (Håkan Carlestam). En honfärgad sträckte söderut vid Södra Ås den 11/8 (AC)

Blå kärrhök (*Circus cyaneus*) Vår: 1 adult hane vid Björkborn, Nyhyttan 15/4 (Lars Skoglund), 1 honfärgad mot norr vid Södra Ås den 2/5 (AC). Höst: 1 gammal hane över Södra Ås den 14/9 (AC) samt 1 ex vid Karlso den 28/9 (Grzegorz Mikusinski)

Ängshök (*Circus pygargus*) En adult hane jagade över Södra Ås den 10/5 (AC). Andra fyndet i kommunen.

Duvhök (*Accipiter gentiles*) Vid fjolårets häckning SV om Grecken sågs en vuxen fågel under häckningstid. Området hade dock kalavverkats så det är osäkert om någon häckning skett år 2003 (Kjell Store). Minst 2 fåglar (både hona och hane) har setts sätta skräck i Noras tamduvor och kajor under januari och februari (Stig Kurkkio m.fl.).

Ormvråk (*Buteo buteo*) En häckning i närheten av Västgöthyttan (Jonas Kling) samt en häckning med minst 3 ungar nära Gyttorpsdammen (Stig Kurkkio m.fl.). Fler par lär ha häckat i kommunen.

Fjällvråk (*Buteo lagopus*) Endast en rapport. En sträckande fågel över Venakärret den 12/3 (AC).

Kungsörn (*Aquila chrysaetos*) 10 rapporter. Ingen under häckningstid. 1 ex vid Bälgsjöbodan den 4/1 (Max Ahlstedt), 1 ex vid Digerberget den 5/1 (Håkan Lavebratt), 1 ex vid nära Nyhyttan den 11/1 (Lars Skoglund och Lena Albinsson), 1 2K vid Fingerbodaskogen den 11/1 (Peter Bernövall och AC), 1 ung vid Karlsro den 18/1 (Grzegorz Mikusinski) 1 ex vvid Fogdhyttan den 6/2 (Christina Broman), 1 ung vid Blexberg den 8/2 och två veckor senare (Ida Eriksson), 1 ex sträckte norrut vid Stadra den 26/3 (Tomas Carlsson) samt 1 2K över Norra Husby den 19/10 (AC och Monica Aspemyr).

Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*) En häckning rapporterad från Bälgsjön (Max Ahlstedt). Fåglar med fisk flög från Lillsjön, Vikern mot SO. (Hans Ljungkvist).

Tornfalk (*Falco tinnunculus*) En trolig häckning vid Vikers kyrka. Vuxna fåglar sågs ofta jaga under häckningstid. 29/6-7/7 (Leif Hjulström, Håkan Lavebratt m.fl.)

1 adult hanne sågs vid Södra Ås mellan 5/5-7/5 och en hona den 8/5 samt 1 ex den 7/9 (AC).

Stenfalk (*Falco columbarius*) 8 rapporterade fåglar.

Ett sommarfynd: 1 adult hona sträckte över Älvhyttan den 11/7.

Vinter: 1 ex sträckte mot väster över Älvhyttan den 25/1 och en ung mot söder Älvhyttan den 3/12 (Roland Thuvander) samt en gammal hona vid Pershyttan den 25/12 (Erik Marcusson).

Vår: 1 ex sträckte mot norr vid Södra Ås den 22/4 (AC).

Höst: 1 ex vid Bergsmanshyttan den 20/9 (Håkan Lavebratt), 1 ex i Ås den 26/9, 1 honfärgad sågs vid Alntorp den 29/11 (AC).

Lärkfalk (*Falco subbuteo*) 2 misstänkta häckningar. Ett par häckade troligtvis på Alntorpsö. Vuxna fåglar sågs dagligen mellan 13/5-19/7. Inga ungar noterades men eftersöktes heller inte (Leif Hjulström). 1 par häckade troligtvis på Storön i Vikern. Gamla och 1 ung fågel sågs söder om Gyttorp över Vikern (Hans Ljungkvist och Tomas Uhr).

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*) 2 fåglar sedda. 1 sträckande fågel i Södra Ås den 13/9 (AC). 1 ex rastade vid Klacka-Lerberg någon gång i september. (Kjell Store).

Vattenrall (*Rallus aquaticus*) En rastande fågel hörd från SV Åsbosjön mellan 12/9-21/9 (AC).

Kornknarr (*Crex crex*) 3-4 spelande fåglar. 1 ex norr om Åsbosjön den 31/5- 23/6 (Tommy Carlsson m.fl.) och troligtvis samma fågel i Södra Ås den 26/6. 1 ex spelade i Södra Husby. Upptäckt på NBFs exkursion. Fågeln hördes mellan 13/6- 11/7 (Erik Marcusson m.fl.) samt 1 ex spelade vid Hagbyängar den 18/7(AC).

Rörhöna (*Gallinula chloropus*) En konstaterad häckning i Gyttorpsdammen. Vuxna fåglar sågs mellan 16/4- 13/8. 2 ungar sågs den 11/8 och några dagar senare.

I övrigt har 1 ex setts i Hagbyån, Gyttorp den 27/4 (Håkan Carlestam) samt i Hagbyåns utlopp i Åsbosjön den 18/7. Men dessa fåglar har troligen anknytning till Paret i Gyttorpsdammen.

Sothöna (*Fulica atra*) 3 par häckade i Gyttorpsdammen. 8 ungar sågs (AC).

Strandskata (*Haematopus ostralegus*) Den första strandskatan sågs i Nora, Trängbobadet den 8/4 (Berit Ragne´ och Sverre Persson). Den stod kvar i snöövädret till den 11/4 (Håkan Sandholm m.fl.) och 2 ex på samma lokal den 22/4 (Stig Kurkkio) 2 ex upptäcktes i Norra Husby den 16/4-29/5 (Roland Thuvander och Kalle Edvardsson) och 1 ex Norra Husby den 3/6 (Lena Ekberg). 1 ex flög vid Alntorpsö 6/6 (AC). Dessutom har strandskata setts rasta vid Bergsmanshyttan under tre dagar i maj (Bertil Sundberg).

Kanske gjorde strandskateparet ett häckningsförsök på någon av Norasjöns öar och letade dagmask på åkrar och gräsplaner runt omkring sjön.

Mindre strandpipare (*Charadrius dubius*) Även detta år besöktes Stora Mon av denna art. 1 par sågs den 10/5 (AC). Stor schaktningsaktivitet i grustaget spolierar troligtvis häckningen.

Fjällpipare (*Charadrius morinellus*) Två fåglar rastade på ett gärde i Södra Ås den 22/5. (AC och Roland Thuvander). Andra fyndet i kommunen.

Mosnäppa (*Calidris temminckii*) 1 ex rastade på maden vid Bergsmanshyttan den 28/7 (AC).

Brushane (*Philomachus pugnax*) 3 hannar rastade vid Fåsjön, Bergsmanshyttan den 2/5 (AC) och 1 ex rastade vid Hagbydammen, Nora den 1/9 (Lennart Eriksson och Lisbeth Uhr)

Dvärgbeckasin (*Lymnocyptes minimus*) 1-2 ex rastade på ett gärde i Södra Ås den 2/5 (Roland Thuvander och AC) och samma datum släpade en katt in en nyss dräpt dvärgbeckasin i ett boningshus i Älvhyttan (Roland Thuvander).

Myrspov (*Limosa lapponica*) Under en enda eftermiddag den 27/7 sträckte många tusen myrspovar ner från Norrland och över Svealand. Två flockar lyckades upptäckas i kommunen. En flock på 130 exsträckte

söderut öster om Norasjön (AC) samt en flock med ca 110 ex sträckte förbi Älvhyttan (Roland Thuvander). | ?

Småspov (*Numenius phaeopus*) 2 rapporter: 1 ex spelade över Norasjön den 22/4 (Stig Kurkkio), 1 ex rastade på ett gärde i Södra Ås den 3/5 (AC).

Storspov (*Numenius arquata*) Glädjande finns en rapporterad häckning vid Björkborn norr om Nyhyttan (Lars Skoglund). Stora flockar 94 ex + 80 ex sträckte mot NO, med fem minuters mellanrum, över Södra Ås den 22/4 (AC). Sträckräkning vid Väneren visade att storspoven sträckte i stort antal just denna dag.

Svartsnäppa (*Tringa erythropus*) Sedd i Södra Ås med 2 ex som rastade den 11/6 och 1 ex sträckte söderut den 1/7 (AC).

Rödbena (*Tringa totanus*) 1 ex sågs vid Lillsjön, Vikern den 25/5 (Hans Ljungkvist) och 1 ex sträckte söderut på natten den 11/6 över Snömarkerna (Erik Marcusson m.fl.).

Gluttsnäppa (*Tringa nebularia*) Vår: 11 rastande fåglar vid Norasjön, Bergsmanshyttan och Södra Ås (Stig Kurkkio m.fl.).
Höst: 2 sträckande över Nora och Ås (Peter Bernövall m.fl.).

Silltrut (*Larus fuscus*) 1 adult sågs vid Vikers kyrka den 23/5 (Håkan Lavebratt) samt 1 adult flög mot SV över Södra Ås den 1/7 (AC).

Gråtrut (*Larus argentus*) Vinter: 1 ex sträckte söderut över Vikern den 26/12 (AC).

Havstrut (*Larus marinus*) 1 ex rastade tillsammans med fiskmåsar på idrottsplatsen i Gyttorp den 2/7 (Hans Ljungkvist).

Fisktärna (*Sterna hirundo*) Okänt hur många par som häckade år 2003. Som mest 40- 50 ex fångade fjädermygg i Gyttorpsdammen under maj månad. Inga rapporterade häckningar.

Silvertärna (*Sterna paradisaea*) 1 ex rastade i Lillsjön, Vikern den 4/5 (Håkan Carlestam).

Skogsduva (*Columba oenas*) 1 ex rastade på en elledning i Södra Ås den 12/3 (AC), 1 ex vid Mörthällen den 27/3 (Stig Kurkkio), 1 ex sågs rasta vid Vikers kyrka den 19/5 (Håkan Lavebratt), 4 ex sträckte över

Gyttorp den 17/8 (Håkan Carlestam) samt 1 ex rastade vid Bergsmanshyttan den 18/10 (AC).

Berguv (*Bubo bubo*) En häckning vid Skofftorps bergtäkt, där fåglarna hann lägga två ägg men övergavs p.g.a. sprängning av berget. Därefter hördes och sågs fåglar, troligtvis det par som nämnts, vid södra Fåsjön 17/5 och 9/6 (Bertil Sundberg och Margareta Ring). En vuxen fågel satt vid riksvägen, Lilla Mon den 3/5 (Åke och Margita Damström), 1 hanne har ropat vid Erikaberget mars-april (Lars Skoglund och Kjell Store). En vuxen fågel sågs vid Bergsmanshyttan den 8/11 (AC).

Hökuggla (*Surnia ulula*) En häckning i södra delen av kommunen. Två fåglar attackerade vid Snömarkerna den 30/6 (Astrid Andersen och Kennet Svensson).

Sparvuggla (*Glaucidium passerinum*) Sedd eller hörd på 15 ställen. 1 ex norr om Gyttorp den 1/1 (AC), , Älvhyttan 8/1 och 3/12 (Roland Thuvander), Nora, Kvarnbron den 13/1 (Lisbeth Uhr), 1 ex vid Hulta mosse 15/1 (Peter Bernövall), 1 ex i Fibbetorp 17/1, 1 ex vid Blexberg den 6/2 (Jonas Kling), 1 par och 3 ensamma fåglar runt Fingerbodaskogen den 17, 18 och 23/3, 1 ex Snöbergstorp den 21/2 (AC), 2 ex vid Karlsro den 12/3 och flera andra datum 1 ex (Grzegorz Mikusinski), 1 ex i Björkborn, Nyhyttan i mars (Lars Skoglund), 1 ex mobbad av mesar söder om Rågrecken den 13/4 (Anders Hellström), 1 ex vid Klacka-Lerberg i juni (Berit Lönnström), 1 ex vid Dömåsen den 24/9 (Mikael Andersson) samt 1 ex skadad av katt i Striberg. Ugglan fraktades in till Örebro, men ugglans liv gick inte att rädda (Anneli Lundberg).

Kattuggla (*Strix aluco*) Det verkar ha varit ett rekordår för häckande kattuggla. Hela 12 kullar med tiggande ungar hördes inom kommunen. Bengtstorp, Lilla Mon, Västra Sund, Hammarby, Lejonbacken, Fibbetorp, Karlslund, Nedre Bondborn, Bergsmanshyttan, Klacka-Lerberg, Järnboås och Björkborn (Karin Berg, Berit Lönnström m.fl.) Dessutom hördes eller sågs vuxna fåglar under häckningstid på ytterligare 6 platser: Älvhyttan, Gyttorp/Bergsäng, Knutsberg, Fogdhyttan, Blexberg och Karlsro (Roland Thuvander, Grzegors Mikusinski m.fl.). På dessa platser kan också häckning ha skett.

Hornuggla (*Asio otus*) Hela 5 häckningar rapporterade, vilket tyder på god gnagartillgång under vår och försommar. Häckningar med tiggande ungar har hörts vid Nora golfbana, 2 ungar Bröstorp, 2 ungar Södra Husby, 3 ungar Bergsängsudden och vid 2 ungar Sjövik NV om Fåsjön.

(Erik Marcusson, Lennart Axelsson m. fl.) En fågel har setts jaga vid Nedre Bondborn i juni (Margareta Ring).

Jorduggla (*Asio flammeus*) 1 vuxen sågs jaga vid Bröstorps den 8/6 (Erik Marcusson m.fl.).

Pärluggla (*Aegolius funereus*) Sammanlagt 8 ropande fåglar är rapporterade, vilket visar att gnagartillgången varit god. Den första hördes hoa tillfälligt redan den 1/1 vid Åsbojön. 1 ex hördes NV om Nya Viker den 21/2. Runt den 15/3 ropade 1 ex vid Björkborn, Nyhyttan (Lars Skoglund). 1 ex ropade den 17/3 vid Snöbergsmossen (Roland Thuvander). Den 18/3 hördes 4 ex vid Timansberg, väster om Moshyttan, Finnå samt Greksåsar (AC).

Nattskärna (*Caprimulgus europaeus*) 8 fåglar: 1 ex spelade vid Bushagen den 29/5, 1 ex spelade norr om Hammarby herrgård den 8/6 (Erik Marcusson m.fl.), 1 ex på vägen vid Alntorp 8/6 (Erik Marcusson m.fl.), 1 ex satt på vägen vid Södra Husby den 14/6, 2 ex vid Stensjöarna den 23/6 (Erik Marcusson, Håkan Carlestam m.fl.), 2 ex uppskrämda i Stadsskogen den 5/8 (Ninni Strömkvist).

Kungsfiskare (*Alcedo atthis*) Järleån: Tyvärr inga kända häckningar. Ensamma fåglar har setts i Järleån vid bohål den 17/5, Bornsälven i början av augusti samt vid Södra Husby den 23/8 (Mikael Wiberg m.fl.).

Göktyta (*Jynx torquilla*) Tre platser där par eller ensamma fåglar har hörts en längre tid. Lilla Mon maj-juni (Karin Berg) Hagby 7/5-2/6 (Håkan Lavebratt m.fl.) Alntorp 11/5-29/5 (AC). Kortvarigt har fåglar hörts och setts: 1 ex i Nora (Inger Axelsson och Enar Pettersson), 1 ex vid Gyttorpsdammen 16/5, 1 ex Bornsälven 29/5 1 ex Bergsängs udde 1/6, 1 ex väster om Stensjön 1/6 (AC).

Gråspett (*Picus canus*) Minst en fågel (en hanne) besökte talg vid Svartberget och Glifsa, väster om Striberg för tredje respektive fjärde vintern i rad. Den höll sig framme alla kalla dagar i januari och februari samt från mitten av december. (Bengt och Rune Westberg). 1 hanne sågs på talg vid Fingerbodaskogen den 18/2 samt 1 hanne vid Hammarby herrgård den 18/10 (AC).

Gröngöling (*Picus viridis*) En häckning rapporterad i Pershyttan (Erik Marcusson). Det finns givetvis många fler att upptäcka.

Mindre hackspett (*Dendrocopos minor*) Inga häckningsrapporter. Områden den syns är: Älvhyttan: den 28/3, 14/4, 11/5 och 17/5 (Roland Thuvander), Pershyttan den 21 och 22/4 (Lennart Axelsson och Håkan Lavebratt), Ås: 2 ex besökte ett fågelbord i Södra Ås den 8/1 (Monica Aspemyr) 1 hona sågs vid Gyttorpsdammen den 23/2 och den 13/3 (AC), I Åsboberg och Striberg har den setts under maj månad (Kerstin Blennholt), vid Järleån 9/3 och 17/3 (Berit Ragne', Sverre Persson och Lennart Axelsson), Karlsro i mars-april (Grzegorz Mikusinski). I Nora har den setts i trädgårdarna norr om Soltunet bl.a. 28/2, 28/3, 14/4 och 1/5 (Peter Bernövall). Fibbetorp-Hagby-Plåthammarsbron 18/4, 2/5 och 21/6 samt vis järnvägsstationen 9/5 (Lisbeth Uhr och Stig Kurkkio).

Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*) 3 par och en fågel under häckningstid. 1 par sågs inne på skjutfältet söder om Hertsbodasjön den 17/1 (Bengt Wahlström och Jonas Kling). 1 par sågs och hördes trumma i Fingerbodaskogen den 23/2 (AC) samt senare (Roland Thuvander). En fågel upptäcktes under häckningstid i NO hörnet av kommunen (Roland Thuvander). Två vuxna fåglar sågs vid ett bohål, där den ena fågeln matade den andra i västra delen av kommunen, i mitten eller slutet av maj (Kjell Store).

Trädlärka (*Lullula arborea*) 1 ex vid Stora Mon den 16/3 samt senare 1 par. (AC).

Backsvala (*Riparia riparia*) Endast två rapporter av denna förr så vanliga art. Inga häckningar verkar ha skett. 1 ex sågs jaga över Gyttorpsdammen den 1/5 (AC) och 1 ex sågs vid Järnboås den 8/6 (Claes Dyst).

Rödstrupig piplärka (*Anthus cervinus*) Sågs sträcka vid Södra Ås den 31/8 och 8/9(AC).

Forsärkla (*Motacilla cinerea*) 5 kända häckningar. 1 par med 3 ungar den 13/6 (Lisbeth Uhr), 1 par med 2 ungar i Rastälven 9/6 (Claes Dyst), 1 par med 3 ungar (2: a kullen) i Hammarby den 21/6 (AC), 3-4 ex i Järleån vid Ringholmen (Hans Ljungkvist), 1 par med minst 1 unge i Pershyttan 9/6 (Erik Marcusson). Dessutom sågs par vid Järle Kvarn, som torde ha fått ut ungar. I Åsboäcken sågs en adult hane varna den 13/5 och i Striberg sågs en fågel den 9/8 (Andreas Sandberg och Linneá Jacobsson).

Rastande fåglar: Som mest sågs 11 ex samtidigt vid Hammarby kraftverk 7-13/9, 1 ex rastade vid Lillsjön, Vikern (Håkan Carlestam) och 1 ex vid Åsbojön den 13/9 (AC).

Sidensvans (*Bombycilla garrulus*) Kvar i stort antal under januari-mars. 500 ex i Nora den 11/1 och 100 ex den 1/3 (Peter Bernövall)
Höst: En tidig individ sträckte söderut den 13/9. 150 ex Dalsta, Nora under oktober. De sista flockarna försvann strax innan nyår.

Strömstare (*Cinclus cinclus*) För första gången på många år är inga häckningar rapporterade. Lågt vattenstånd i åar och bäckar under april är trolig orsak. Vintertid är däremot arten tämligen vanlig med kanske drygt 5 ex bara i Järleån.

Gärdsmyg (*Troglodytes troglodytes*) Vinter: Inga rapporter från januari och februari. December: 2 ex vid Nora järnvägsstation den 25/12.

Näktergal (*Luscinia luscinia*) Två sjungande hannar. 1 ex en dag vid Kvarnbron den 11/5 (Håkan Lavebratt och Lisbeth Uhr) samt 1 ex vid Hammarby kraftverk den 29/5 (AC).

Blåhake (*Luscinia svecica*) Vår: 1 hane hoppade vid Gruvparken, Pershyttan den 17/5 (Erik Marcusson). Höst sammanlagt 9 fåglar: 2 ex ringmärktes i Älvhyttan den 28/8 och 1 ex sågs den 12/9 (Roland Thuvander), 1 ex Gyttorpsdammen 23/8, 1 ex vid SV Åsbosjön den 28/8, 1 ex vid Ås den 28/8 och 1 ex den 29/8, 1 ex vid Karlsängskolan den 29/8 och 1 ex i villaträdgård Dalsta den 31/8 (AC).

Svart rödstjärt (*Phoenicurus ochruros*) 1 honfärgad fågel hoppade på ett gärde i Södra Ås den 13/5 (AC).

Rödstjärt (*Phoenicurus phoenicurus*) Tre häckningar konstaterade i Nora, Pershyttan och Ås (Erik Marcusson, Berit Ragne´ m.fl.). Naturligtvis fanns det fler häckande par i Nora kommun.

Ringtrast (*Turdus torquatus*) Ett bra år för rastande ringtrastar. Hela 13-14 fåglar sågs.

7 ex (5 honor och 2 hannar) i Timansberg den 17/4 (Karl-Erik Jönsson), 2 hannar vid Gamla Viker den 24/4 (Per-Erik Persson), 1 hane vid Södra Ås den 15/4 (AC) och 24/4 (Lillebror Hammarström och Gunnar Niklasson) samt 1 hane och 2 honor på samma lokal den 2/5 (AC).

Koltrast (*Turdus merula*) Eftersom de första månaderna av året bjöd på mycket kvarsittande bär, fanns det gått om trastar i och omkring Nora under januari och februari. I december fanns det betydligt färre kvarstannande koltrastar i kommunen.

Gräshoppsångare (*Locustella naevia*) 3 fynd. 1 ex sjöng vid Hagbyån, Södra Ås den 11/5 (AC). 1 ex sjöng flitigt vid Fåsjöns strand, Nedre Bondborn mellan 8/6-27/6 samt 1 ex sjöng vid Smedstorp, söder om Åkerby den 14/6 (AC).

Sävsångare (*Acrocephalus schoenobaenus*) Sjungande fåglar på 4 platser: Norra Husby 8/6, Vattenskidklubben SO delen av Åsbosjön 15/5 och 10/6, 1 ex vid SV delen av Åsbosjön den 19/5 och 30/6, 1 ex vid Lillsjön, Östra Sund den 14-15/6 (Erik Marcusson m.fl.). Dessutom 1 ex rastade i Åsbosjön den 24/8 (AC).

Kärrensångare (*Acrocephalus palustris*) 10 sjungande fåglar är ett bra år för denna nattsjungande art. 1 ex i Fibbetorp den 27/5 (Lisbeth Uhr), 1 sjungande vid Bröstorp 1/6-9/6, 1 sj. vid Älvhyttan den 8/6 (Roland Thuvander), 1sj. vid Danora, Alntorp 9/6 (Erik Marcusson, Lennart Axelsson m.fl.), 2 sj. NV delen av Åsbosjön 2/6-10/6 (Erik Marcusson m.fl.), 1 sj. SV delen av Åsbosjön 2/6-4/6, 1 sj. vid Norra Husby den 13/6-15/6 (Håkan Carlestam m.fl.), 1 sj. vid Nedre Bondborn den 15/6 och 1 sj. strax norr om Järnboås skola den 15/6 (AC).

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*) **Ny art för Nora kommun.** 1 ex satt och sjöng sporadeiskt i sydvästra delen av Åsbosjön den 25/6 (AC och Håkan Carlestam).

Höksångare (*Sylvia nisoria*) **Ny art för Nora kommun.** En ungfågel ringmärktes i Älvhyttan den 19/8 (Roland Thuvander).

Gransångare (*Phylloscopus collybita*) Som vanligt är endast rastande fåglar rapporterade. Vår: 8 sjungande fåglar den 24/4-15/5 (Leif Hjulström, Lisbeth Uhr m.fl.). Höst: 13 fåglar mellan 29/8-2/10 (Håkan Carlestam m.fl.).

Mindre flugsnappare (*Ficedula parva*) En honfärgad rastade i Älvhyttan den 18/8 (Roland Thuvander).

Törnskata (*Lanius collurio*) En säker häckning vid Karlsro (Grzegorz Mikusinski) och väster om Hulta mosse (Peter Bernövall). Troliga häckningar skedde under kraftledningen vid Bröstorp samt vid Snömarkerna (Erik Marcusson m.fl.). Många fler häckningar finns att upptäcka.

Varfågel (*Lanius excubitor*) 1 ex överflygande vid Hammarby kraftverk 1 ex vid Fåsjöhyttan båda den 11/1 (Peter Bernövall m.fl.), 1 ex vid Vikers kyrka den 12/3 och den 28/3, 1 ex vid Alntorp den 28/9 (AC), 2 ex vid Karlsro den 10/10 (Grzegorz Mikusinski).
1 ex vid Östra Sund den 23/11, 1 ex i Södra Ås den 21/12 (AC) samt 1 ex vid Lillsjön, Vikern (Håkan Carlestam)

Nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*) Den smalnäbbade rasen (*Nucifraga c. macrorhynchos*) är som vanligt sedd vid cembratallarna vid Nora järnvägsstation. Men p.g.a. dålig kottsättning är rapporterna färre än vanligt. 1 ex den 8/7, 2 ex den 9/7 samt 1 ex den 12/7 (AC och Joakim Johansson). Dessutom 2 ex troligen smalnäbbade Odengatan, Dalsta den 11/7 och 15/7 (Berit Ragne´ och Sverre Persson). I övrigt 1 ex överflygande vid Bornsälven 23/8 (AC). Nötkråka har som vanligt också setts vid Karlsro under perioden juli-september t.ex. 15/7 och 28/9 (Grzegorz Mikusinski).

Råka (*Corvus frugilegus*) 7-8 fåglar har setts under året. 2 adulta rastade den 12/3, 1 2K-fågel (ung) rastade den 2/4 och en adult den 3/6 alla i Södra Ås (AC). 1 ex sågs vid Odengatan, Nora den 27/3 (Berit Ragne´ och Sverre Persson) och kanske samma fågel sågs på Karlsängs skolgård samma dag (Ida Eriksson m.fl.). En adult fågel höll till med en kråkflock vid Borns gård (Östra Born) den 15/11 (AC).

Gråsparv (*Passer domesticus*) Rapporterad på flera lokaler i Nora centrum med omnejd som Dalsta, Esstorp och Haga. Arten finns också kvar i Gyttorps centrum. Gråsparven verkar vara borta på övriga ställen i kommunen.

Bofink (*Fringilla coelebs*) Vinter: 2 ex vid fågelbord i Lilla Mon i början av januari (Karin Berg) samt 1 ex i Esstorp den 31/1 (AC).

Bergfink (*Fringilla montifringilla*) Vinter: 1 hona sedd vid fågelbord i Södra Ås mellan 3-17/1 (AC).

Steglits (*Carduelis carduelis*) Vinter: i Nora som mest 6 ex hela januari (Bertil Davidsson, Kenny Hemlin Enar Pettersson), 1 ex Gyttorp den 1/1 och 11/1 och 2 ex vid Karlslunds Kyrkogård den 30/12 (Peter Bernövall m.fl.).

Övrig tid: Vid Karlsro både vår och höst (Grzegorz Mikusinski), Hammarby under sommar och höst, 1 par vid Järle Kvarn den 10/5, Södra Ås den 3/3 och flera gånger mellan 19/10-20/11, 1 sj. i Gyttorp den 12/5 (Hans Ljungkvist), Dalsta, Nora den 13/10 (Lisbeth Uhr).

Hämpling (*Carduelis cannabina*) Par med ungar har setts vid Nora järnvägsstation och Södra Ås. Par i häckningstid har setts i Stora Mon, Alntorp och vid Vikers kyrka (Berit Ragne´ m.fl.) Dessutom 1 ex rastade i Älvhyttan den 28/3 (Roland Thuvander) och 1 ex vid Karlsro den 15/6 (Grzegorz Mikusinski) samt 4 ex vid Trängbo den 19/9. 5 rapporterade par är fler än normalt.

Vinterhämpling (*Carduelis flavirostris*) Endast en rapport om ca 20 rastande fåglar från Södra Ås den 9/10 (Peter Bernövall).

Brunsiska (Gråsiska ras) (*Carduelis flammea cabaret*) Sågs ihop med "vanliga" gråsiskor, som uppträdde rikligt under januari-mars. 1 ex omkring den 15/1 (Bertil Davidsson), flera fåglar i Älvhyttan och Södra Ås (Roland Thuvander m.fl.).

Snösiska (*Carduelis hornemanni*) I Älvhyttan sågs en ung hona vid matning den 28 och 30/1 samt 10/2 och 5/3. På Hittorp, Nora sågs 2 ex den 28 och 31/1 samt 1 ex den 1/3. 1 hane sågs längst ner på Svartälvsgatan, Nora den 31/1 och en honfärgad vid fågelmatning i Södra Ås den 9/3 (AC). Ganska få snösiskor verkar ha följt med de ovanligt stora gråsiskeflockarna, som fanns i Nora i början av året.

Mindre korsnäbb (*Loxia curvirostra*) Förekom talrikare än brukligt fram till juli. Många par häckade framgångsrikt, då många ungfåglar sågs. Efter häckningen försvann de flesta snabbt söderut p.g.a. dålig kottillgång.

Större korsnäbb (*Loxia pytyopsittacus*) 2 ex vid Nedre Tjärnen, Striberg den 13/2 (Peter Bernövall), 3 ex vid Snöbergsmossen den 15/2 (Roland Thuvander), 1 ex sågs vid Snöbergstorp den 18/2 samt 2 ex överflygande vid Hagby den 9/5 (AC).

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*) Rapporterad från 15 platser. 2 ex Älvhyttan 15/5-10/7 (Roland Thuvander), 1 ex Gyttorpsdammen 27/5-14/6 (Leif Hjulström, Peter Bernövall m.fl.), 1 ex Hagby 25/5-1/6 (Håkan Lavebratt), 1 ex Fibbetorp flera dagar runt den 9/6 (Lisbeth Uhr), Vatten-skidklubben 27/5-6/6, Södra Ås 26/5-1/7, Pershyttan 28/5, Norra Husby 29/5 (AC), Södra Husby 29/5-9/6 (Berit Ragne´, Sverre Persson m.fl.) Hammarby Herrgård 29/5-21/6, 1 ex Alntorp 29/5-21/6, 1 ex vid Bröstorp den 1/6, 1 ex Kungsheden 1/6-25/6, 1 ex Fogdhyttan 9/6 samt 1 ex strax norr om Gyttorp 9/6 (AC).

Tallbit (*Pinicola enucleator*) Rapporterad från Övre Järle (Järle Gård) 1-2 ex den 1/1 samt 1 ex den 11/1 (AC och Peter Bernövall). Tallbitsinvasionen från år 2002 tog alltså snabbt slut.

Stenknäck (*Coccothraustes coccothraustes*) Häckning: 2 ungar sågs vid Hagby, Nora den 26/5 (Håkan Lavebratt). Vinter: 1 ex Odengatan 9/1 (Berit Ragne´), 5 ex vid Brunnsgratan den 11/1 (Peter Bernövall m.fl.), 1 ex Älgstråket den 14/12 (Lisbeth Uhr), 1 ex under vintern i Skoftorp (Britten Hedberg).

Övrig tid har stenknäck setts i Älvhyttan, Pershyttan, Södra Ås, Nora, Åsboberg, Hammarby kraftverk, Karlsro, Fibbetorp och efter Järleån.

Lappspurv (*Calcarius lapponicus*) 1 ex stöttes på ett gärd Södra Ås den 2/5 (Roland Thuvander och AC).

Snöspurv (*Plectrophenax nivalis*) Vår: 3 ex vid Bergsmanshyttan (Rune och Barbro Persson). Höst: 1 hane vid Trängbo 23-24/10 samt troligtvis samma hane den 25/10 vid Norra Husby (Lisbeth Uhr m.fl.).

Ortolansparv (*Emberiza hortulana*) Rapporterad från Södra Ås nästan dagligen mellan 5/5-14/5 med som mest 4 fåglar den 5/5 (AC).

Kornspurv (*Emberiza calandra*) **Ny art för Nora kommun.** En fågel upptäcktes i Södra Ås den 14/5. Den sågs först på morgonen och senare på kvällen samma dag. Möjligen var det en hane då den stundtals verkade sitta och sjunga med öppen mun. Ingen sång hördes p.g.a. kraftig blåst. Från fågelskådare bosatta i Kåseberga, Österlen i SÖ Skåne som vi varit i kontakt med, sägs att man inte hör någon sång från den rätt stora kornspurvpopulationen i området, då det blåser kraftigt. (AC, Håkan Lavebratt, Roland Thuvander).

Arter som påträffats i Nora kommun under 2003, men i övrigt ej kommenterats är:

Gräsand, knipa, sparvhök, orre, tofsvipa, trana, tofsvipa, ljungpipare, enkelbeckasin, morkulla, grönbena, skogssnäppa, drillsnäppa, skrattnås, fiskmås, gråtrut, tamduva, ringduva, tornseglare, gök, större hackspett, spillkråka, sånglärka, ladusvala, hussvala, trädpiplärka, ängspiplärka, sädesärta, gulärta, järnspurv, rödhake, stenskvätta, buskskvätta, björktrast, taltrast, rödvingetrast, dubbeltrast, rörsångare, härmsångare, svarthätta, trädgårdssångare, törnsångare, ärtsångare, grönsångare, lövsångare, kungsfågel, svartvit flugsnappare, grå flugsnappare, stjärtmes, entita, tallita, tofsmes, talgoxe, blåmes, svartmes, trädkrypare, nötväcka, nötskrika, skata, kråka, korp, kaja,

stare, pilfink, grönfink, grönsiska, domherre, gulsparv och sävsparv. (69 arter).

Antal observerade fågelarter i Nora kommun 2003: 189 arter.
Fyra nya fågelarter hittades år 2003. Hittills har 232 arter påträffats.

År 2003 blev alltså ett rekordår för inrapporterade arter.

Jämför med de åtta senaste årens antal rapporterade fågelarter:

1995: 169	1996: 161	1997: 157	1998: 165
1999: 156	2000: 162	2001: 158	2002: 175

Vi tackar varmt alla som bidragit med rapporter och hoppas Ni fortsätter rapportera lika flitigt kommande år.

Rapportera dina observationer 2004 senast 14 januari 2005 till Lisbeth Uhr, Älgstråket 20, 713 33 Nora (tfn. 0587-121 88) Eller mejla till anders_carlberg@swipnet.se eller ring 0587-13169.

Allra bäst är att gå med i svalans rapporteringssystem www.svalan.viron.se. och rapportera direkt via Internet.

Anders Carlberg hjälper Er mer än gärna igång om så önskas.
Från Lisbeth kan Ni också få en aktuell rapporteringsmall (ny för i år).

Övriga fynd

Cikadavårtbitare. Har fortsatt sin expansion i kommunen. Den kan höras i juli-augusti runt hela Norasjön inklusive Alntorpsö. Även i Bushagen hördes några hannar spela.

Ekspinnare Ett exemplar av denna vackra chokladbruna fjäril höll till på en balkong på Herrgårdsgatan i Nora i juli (Britta Carlsson).

Större vattensalamander. Länsstyrelsen har gjort en inventering på Astrid Andersens initiativ. Tre helt nya platser hittades med större vattensalamander: Ormtjärn vid Älvhyttan, Oxgruvan i Klacka-Lerberg och Kärrgruvorna i Gamla Pershyttan. Dessutom återfann man arten vid Vikersbyarnas skola och på skjutfältet vid Källarbacken.

Buskmus. 1 ex. sågs i Södra delen av kommunen i Mellersta Bäckatorp den 15/6 (genom Astrid Andersen).

Varg. Som väntat fick de bägge vargparen (stadra- och kilsbergsvargarna) valpar.

Rapporten nedskreven av Anders Carlberg (AC).